

RAHANDUSMINISTEERIUM

Viimsi Vallavalitsus
info@viimsivv.ee

Meie 10.04.2026 nr 12.2-1/1627-1

Märgukiri

Austatud hankija

Rahandusministeeriumile laekus 03.03.2026 pöördumine hinnangu saamiseks, kas Viimsi Vallavalitsuse (edaspidi ka hankija) avatud hankemenetlusena korraldatud riigihange „Liikumisõpetuse ja loodusvaldkonna õppevahendite ost Viimsi valla koolidele“ (viitenumber 298104, edaspidi riigihange) on läbiviidud ning lõpetatud kooskõlas riigihangete seadusega (RHS).

Rahandusministeeriumi ülesandeks on riigihangete valdkonnas lisaks poliitikakujundamisele ja õigusloomele ka RHS-i küsimustes nõustamine, riikliku ja haldusjärelevalve teostamine ning soovitude, juhiste ja suuniste andmine (RHS § 180 p-d 1, 2 ja 6). Kuigi hankelepingu sõlmimise korral on hankemenetlus lõppenud ja seepärast on absoluutse menetlustakistuse tõttu välistatud Rahandusministeeriumi juhtumipõhine *ad hoc* järelevalve (RHS § 205 lg 1 p 1, § 206 lg 1 p 4, § 73 lg 3 p 1), on Rahandusministeeriumil erandlikult võimalik reageerida pärast hankemenetluse lõppemist ilmnenud põhjendatud rikkumise kahtlusele *ex post* valimipõhise kontrolliga nn inspeksioonilise järelevalvetegevuse vormis (RHS § 205 lg 1 p 2, § 206 lg 4). Lisaks sätestab RHS § 210 lg 1, et Rahandusministeeriumil on õigus anda soovitusi ja juhiseid RHS-i paremaks järgimiseks ja rikkumiste ärahoidmiseks. Tegemist on informatiivse korrakaitse teabetoiminguga, s.o avaliku halduse kandja mitteregulatiivse, adressaadi õigusi ja kohustusi mittekujuv tegevusega (vt RKHKo 26.01.2011, nr 3-3-1-70-10, p 25). Seadusandja on lähtunud eeldusest, et soovitusi ning juhiseid võidakse anda juhtumi- või valimipõhises järelevalvemenetluses, aga ka väljaspool RHS § 205 lg 1 p-des 1-2 sätestatud korras alustatud järelevalvemenetlust (vt RHS-i eelnõu. 450 SE I. Seletuskiri, lk 146).

Eeltoodust tulenevalt peame vajalikuks juhtida hankija tähelepanu nii riigihankes lepingu lõppemise ja muutmise andmete nõuetekohasele esitamisele kui ka hankelepingu nõuetekohase täitmise kontrollimisele ja tagamisele.

RHS § 83 lg 7 p-de 1 ja 2 kohaselt esitab hankija riigihangete registrile (edaspidi eRHR) 30 päeva jooksul pärast hankelepingu lõppemist teabe hankelepingu tegeliku maksumuse ja hankelepingus tehtud muudatuste kohta, mille kohta hankelepingu muutmise teadet ei esitatud.

Vaatamata järelevalvemenetluse alustamata jätmisele, tutvus Rahandusministeeriumi esindaja riigihangete registris (RHR) riigihanke kohta avaldatud andmetega ja võttis telefoni teel ühendust Viimsi Vallavalitsuse poolse hanke eest vastutava isikuga, et täpsustada riigihanke kohta esitatud lepingu lõpetamise andmeid. Rahandusministeerium juhtis hankija tähelepanu

Rahandusministeeriumi veebilehel avaldatud dokumendile „Juhend riigihankemenetluse lõppemise järgselt riigihangete registrile andmete esitamiseks“¹. Juhendis toodu kohaselt lepingu lõpetamise kuupäev on päev, millal mõlema lepingu poole kohustused on täidetud. Vaegtööde korral lõpeb leping siis, kui ka vaegtöödega seotud kohustused on täidetud. Kui lepingut muudeti, näiteks täitmise tähtaega pikendati, siis lõpetamise kuupäev ja registrile andmete esitamise tähtpäev tuleneb tegelikust lepingu lõppemisest. Lähtudes võlaõigusseadusest (edaspidi VÕS) saab lepingu lõpetamise kuupäevaks olla päev, millal mõlema lepingu poole kohustused on täidetud. Poolte kohustuseks on mh töövõtja kohustus töö tellijale üle anda, tellija kohustus töö üle vaadata ja vastu võtta, samuti tellija kohustus maksta tasu. Seega, olukorras, kus pakkuja on omapoolsed lepingujärgsed kohustused hankija ees täitnud (st teostanud lepingujärgsed tööd) ei saa lugeda lepingut veel lõppenuks, kui täitmata on ülejäänud VÕS-is sätestatud lepingulised kohustused, mis on lepingu lõppemise eeldusteks, sh tööde vastuvõtmine tellija poolt ja tasu maksmine töövõtjale. Samas kui töövõtja ei ole töid tähtaegselt ja nõuetekohaselt teostanud, tegemata on vaegtööd, ei saa lugeda lepingut lõppenuks. Hankelepingu lõppemise päevaks on üldjuhul mõlemapoolsete kohustuste täitmise päev, so siis, kui hankeleping lõpeb kohase täitmisega ja hankija poolse viimase maksega (VÕS § 186 p 1).

Hankija on 11.12.2025 RHRis teabevahetuse teel (ID 1037417) selgitanud järgmist: *.../ batuut on tarnitud tellijale ning toimetatud Püünsi Kooli. 2025. aasta erakordselt vihmane sügis ei võimaldanud seda paigaldada ilma, et kooli õueala oleks saanud olulisel määral kahjustada. Sellest tulenevalt on hankija ja tarnija (Baltimpleks OÜ) kokku leppinud, et batuudi paigaldamine teostatakse vaegtööna 2026. aasta kevadel, esimesel võimalusel, kui maapinna seisund seda võimaldab /.../.*

Järelikult ei saa lugeda lepingut lõppenuks enne, kui ka vaegtöödega seotud kohustused on täidetud.

Täiendavalt soovime juhtida hankija tähelepanu lepingu muudatuste andmete puudulikule esitamisele. RHR-ist nähtub, et hankija on muutnud hankelepingut RHS § 123 lg 1 p 1 alusel (ID 1043059, lepingu maksumuse suurenemine 9,41%). Hankija on küll lepingu lõpetamise andmetes märkinud lepingu tegelikuks maksumuseks 30 458,99 (sõlmitud lepingu maksumus oli 27 839,00), kuid samas märkinud lepingu lõpetamise andmetes, et lepingu tingimused ei muutunud. See tähendab, et hankija ei ole esitanud RHR-ile RHS § 83 lg 7 p 2 kohaselt nõutud teavet (st hankija ei ole märkinud RHR-ile hankelepingu lõppemise andmete esitamisel, et hankelepingu tingimused muutusid „JAH“ ega ole lisanud muudatuste kirjeldust koos soovitusliku viitega vastavale RHS § 123 alusele. Järelikult on RHR-s esitatud info hankelepingu tingimuste (mitte)muutumise kohta väär, kuna hankija ei ole lepingu lõpetamise andmetes esitanud teavet muudatuste laadi, ulatuse, muutmise põhjuste ja maksumuse suurenemise kohta vastavalt lepingu muutmisel kohaldatud RHS § 123 lg 1 vastava(te)le punkti(de)le ja esinevatele faktilistele asjaoludele. Seetõttu tuleb hankijal RHR-s esitatud andmed üle vaadata ja parandada.

Seoses RHR-is andmete muutmise ja/või parandamisega selgitame, et kui hankija tuvastab, et on lepingu sõlmimise kohta andmete esitamisel eksinud, siis saab ta ka teostatud hankes andmeid parandada, algatades hanke menetlemise töölaualt sektsioonis „Hanke täitmine/lõpetamine“ tegevuse „Lepingu andmete parandamine“. Täpsemate juhiste saamiseks soovime pöörduda registri kasutajatoe poole.

¹ Arvutivõrgus kättesaadav: [Juhend RHRile lepingu andmete esitamisest 11.2.22.pdf](#)

Rahandusministeeriumile esitatud järelevallveteate kohaselt vahetati algselt parima pakkumuse esitanud ettevõtte poolt pakutud maasisene batuut teise mudeli vastu. Samuti on tekkinud küsimus, kas kõik ülejäänud riigihankes tarnitavad tooted vastavad nõutud tehnilisele kirjeldusele.

Seetõttu peame vajalikuks juhtida hankija tähelepanu asjaolule, et riigihanke menetluse tulemusena tuleb hankijal üldjuhul sõlmida hanke- ja raamleping riigihanke alusdokumentides ja edukaks tunnistatud pakkumuses toodud tingimustel (vt RHS § 120 lg 1) ja samadel tingimustel tuleb pooltel ka lepingut täita. Hankelepingu tingimuste muutmise keeld enne hankelepingu sõlmimist ning lepingutingimuste muutmise piirangud lepingu täitmise käigus tagavad läbipaistvuse ning võrdse kohtlemise põhimõtete järgimise (RHS § 3 p-d 1-2). Regulatsiooni eesmärk on kaitsta ettevõtjate võrdset kohtlemist ning vältida üksikute ettevõtjate eelistamist ja hankija meelevaldset tegutsemist. Sellest tulenevalt peab hankija hankelepingu sõlmima rangelt riigihanke alusdokumentides ettenähtud tingimustel ja vastavuses edukaks tunnistatud pakkumusega. Hankija kohustus järgida RHS §-s 3 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid ei lõpe hankelepingu sõlmimisega, kuna riigihanke korraldamine, sh asjade ostmine (RHS § 4 p 16), hõlmab ka hankelepingu täitmist. Seega on hankija nimetatud üldpõhimõtetega seotud ka lepingu täitmise etapis.

Riigihanke alusdokumentide tingimustest kinnipidamiseks ning seeläbi riigihanke üldpõhimõtete kaitstuse tagamiseks (ennekõike kõigi pakujate ja kõigi riigihankes osalemisest huvitatud ettevõtjate võrdseks kohtlemiseks ning õigusvastaste eeliste ja hankija poolse meelevaldsuse vältimiseks), samuti ennetamaks olukordi, kus hoolimata hankelepingu muutmise kohta kirjaliku kokkuleppe puudumisest võidakse hankija tegevusetust ettevõtjapoolsele hankelepingu ebakohasele täitmisele (mitte)reageerimisel lugeda hankelepingu õigusvastaseks muutmiseks (vt C-441/22 ja C-443/22, p-d 55-65), soovitame hankijal rakendada hankelepingu täitmise käigus alati kõrgendatud hoolsusstandardit ning olla toodete vastuvõtmisel eriti valvas.

Lepingute nõuetekohase täitmise kontrollimise vajadusele on Rahandusministeerium korduvalt hankijate tähelepanu juhtinud. Viimati saatsime kohalikele omavalitsustele, sh Viimsi Vallavalitsusele, vastavasisulise [märgukirja](#) 9. oktoobril 2024. Peame vajalikuks seda käesolevaga uuesti meelde tuletada.

Eeltoodust tulenevalt palume Viimsi Vallavalitsusel vajadusel korrigeerida riigihanke lõpetamise kohta esitatud andmed ja informeerida sellest Rahandusministeeriumi e-posti aadressil jarelevalve@fin.ee. Küsimuste korral palume pöörduda riigi osaluspoliitika ja riigihangete osakonna juristi Kertu Kuiv'a poole (tel: 58851394, e-post: kertu.kuiv@fin.ee).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Estella Põllu
riigihangete valdkonna juht

Kertu Kuiv 58851394: Kertu.Kuiv@fin.ee